

Για τη βία στα σχολεία

Πολύμορφη η βία στα σχολεία: από τον ενδοσχολικό εκφοβισμό, τον ψευτοπαληκαρισμό, το πείραγμα, τη λεκτική – ψυχολογική, αλλά και σωματική βία, το κυνήγι του αδύναμου μέχρι την κρατική, θεσμική βία και την εγκληματική δράση συμμοριών. Από το χουλιγκανισμό μέχρι και το ρατσισμό και το νεο-ναζισμό που σε συνθήκες οικονομικής, ανθρωπιστικής κρίσης παίρνουν ανησυχητικές διαστάσεις, περνώντας τις ανοχύρωτες πύλες του σχολείου.

Η κυρίαρχη άποψη περί ενδοσχολικής βίας **εστιάζει** σε ορισμένες μορφές του φαινομένου με μια «ψυχολογίστικη» ανάλυση περί βίαιου οικογενειακού περιβάλλοντος, βλέποντας έτσι το δέντρο και χάνοντας το δάσος. Γιατί η βία είναι βασικό χαρακτηριστικό της κοινωνίας και συνδέεται με την ανισότητα και την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Επομένως, αναπαράγεται και στους θεσμούς της, όπως είναι και το σχολείο.

Οι σοβαρότερες αιτίες, όμως, μπορούν να αναζητηθούν στις δομές της καπιταλιστικής κοινωνίας που χαρακτηρίζονται από έναν απάνθρωπο ανταγωνισμό που αναπαράγεται σε όλες τις μορφές της κοινωνικής ζωής. Η περιθωριοποίηση ευπαθών κοινωνικών ομάδων που εντείνεται από την οικονομική κρίση, τα εργασιακά προβλήματα που τροφοδοτούν τη βία και την εγκληματικότητα. Η ίδια η πολιτική της κυβέρνησης είναι η απεχθέστερη μορφή βίας εναντίον του κόσμου της εργασίας και του «κοινωνικού κράτους» που σπέρνει τη φτώχεια, την ανεργία και τη μαζική εξαθλίωση. Όσο η φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός, οι διακρίσεις, η βία και η εκμετάλλευση ανθούν, τόσο θα οξύνονται τα φαινόμενα της ενδοσχολικής βίας. Δεν είναι τυχαίο ότι δεκάδες έρευνες επισημαίνουν τη σαφέστατη σχέση του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου των γονέων, καθώς επίσης και της κακής οικονομικής κατάστασης της οικογένειας των δραστών, αλλά και τις περιορισμένες προσδοκίες επαγγελματικής αποκατάστασης. Όλο και πιο έντονα, όλο και πιο πολλοί νέοι νιώθουν ότι δεν έχουν μέλλον.

[...] Σχολική αποτυχία, δυσμενής αυτό-εικόνα και παραβατικότητα ενώνονται με ένα νήμα. Η υποτίμηση, η περιφρόνηση και η απόρριψη γίνονται η πηγή μιας συσσωρευμένης μνησικακίας από τη μεριά των παιδιών που **αθροίζουν** αποτυχίες, αποκλεισμούς. Έτσι, δε θα αργήσει να ξεσπάσει η οργή και το μίσος.

Η εκπαιδευτική πολιτική εκφράζει και αναπαράγει τη βία. Το σχολείο των περικοπών και της φτώχειας οξύνει τα φαινόμενα βίας, ενώ δεν υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό, όπως κοινωνικοί λειτουργοί, παιδοψυχολόγοι κλπ. Βία άλλωστε δεν είναι οι καταργήσεις χιλιάδων τμημάτων και σχολείων; Βία δεν είναι ο οικονομικός στραγγαλισμός των σχολείων; Γενικότερα, η οικοδόμηση ενός ελιτίστικου, ανταγωνιστικού σχολείου της εξειδίκευσης και της **κατάρτισης** για λίγους και εκλεκτούς που απορρίπτει τους κοινωνικά αδύνατους και τους εξωθεί βίαια στην εγκατάλειψη και τον κοινωνικό αποκλεισμό είναι ακραία έκφραση συστημικής βίας. [...]

Παρά τις δυσκολίες υπάρχουν δυνατότητες παιδαγωγικής παρέμβασης, αλλά το πρόβλημα είναι κυρίως κοινωνικοπολιτικό. Οι μάχιμοι εκπαιδευτικοί παρά την έλλειψη αναγκαίων υποδομών δίνουν καθημερινά αγώνα κατά των προκαταλήψεων, των διακρίσεων, της ρατσιστικής ιδεολογίας. Εκτός από τη μετάδοση γνώσεων επιδιώκουν να διαπαιδαγωγήσουν τους νέους με βάση τις πανανθρώπινες αξίες του σεβασμού και της αλληλεγγύης. Γνωρίζουν, βέβαια, πολύ καλά ότι η βία και ο ρατσισμός δεν αντιμετωπίζονται με **νουθεσίες** και απαγορεύσεις. Χρειάζεται συλλογικότητα, μόρφωση, πολιτισμός, μια ανθρωποκεντρική οργάνωση της κοινωνίας, βασισμένης στις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ισότητας.

Γιώργος Κ. Καββαδίας, ALFAVITA, 8/3/2013
(με μικρές αλλαγές)

A. Να συνθέσετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

B.1. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της τρίτης παραγράφου του κειμένου.

B.2. Να βρείτε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **πολύμορφη, εστιάζει, αθροίζουν, κατάρτισης, νουθεσίες.**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Περίληψη

Το ζήτημα της βίας στους εκπαιδευτικούς χώρους, που οφείλεται στις διαβρωμένες κοινωνικές δομές, αποτελεί αντικείμενο προβληματισμού για το συγγραφέα. Ειδικότερα, η ποικιλομορφία της βίας εκδηλώνεται στα σχολεία ως εκφοβισμός ή ψυχολογική τρομοκρατία, όμως δεν είναι αποτέλεσμα μόνο οικογενειακών ελλειμμάτων αλλά και θέμα κοινωνικό, έκφραση μιας νοσηρότητας των θεσμών. Οι αιτίες εντοπίζονται στην οικονομική κρίση, σε δυσκολίες εργασιακές, στη φτώχεια και τις διακρίσεις που οδηγούν τους νέους σε μέλλον ζοφερό. Συμπληρωματικά, η ενδοσχολική βία προκύπτει και από συσσωρευμένες ματαιώσεις που σταδιακά μετατρέπονται σε μίσος και εκδηλώνονται με φανατισμό. Μάλιστα, ανακυκλώνεται και από την ίδια την εκπαιδευτική πολιτική λόγω της έλλειψης προσωπικού, εξαιτίας της ανταγωνιστικότητας και της προώθησης μιας ελίτ μαθητών. Τελικά, ο συγγραφέας συμπεραίνει ότι υπάρχουν ακόμη μάχιμοι δάσκαλοι που μεταλαμπαδεύουν αξίες, στηρίζουν την ομαδικότητα και την ιδέα του ανθρωπισμού.

B.1. Δομή παραγράφου

Θεματική περίοδος: «Οι σοβαρότερες αιτίες... κοινωνικής ζωής.»

Σχόλια – λεπτομέρειες: «Η περιθωριοποίηση... αποκατάστασης.»

Κατακλείδα: «Όλο.. μέλλον.»

B.2. Συνώνυμα

πολύμορφη= πολυποίκιλη, πολυδιάστατη

εστιάζει= επικεντρώνεται

αθροίζουν= συσσωρεύουν, υπολογίζουν

κατάρτισης= επιμόρφωσης

νουθεσίες= συμβουλές, παραινήσεις

Μπεκιάρη Χριστίνα - φιλόλογος